

Seju Alasnam in kralj duhov

Kmalu sta prišla na breg velikega morja. Mobarek je tu sedel na tla in dejal kralju: »Morava čez morje.« »Ali kako?« je vprašal Seju, »saj nimava ladje«.

»V hipu jo boš zagledal«, je odvrnil Mobarek. Začarana ladja kralja duhov bo prišla, da naju prepele, toda ne pozabi, gotovo ne pozabi, kar ti bom sedaj povedal: Brez glasu morava biti. Ne govori s prevoznikom ni ene besede. Pa naj bo njegova podoba še tako čudna in karkoli bi videl tudi čudovitega, ne izpregovori niti zloga: rečem ti, ob prvi besedi, ki bi prišla preko tvojih ust, bi se ladja potopila.«

»Znal bom molčati,« je dejal knez. »Le reci mi, kaj naj storim, vse bom točno izvršil.«

Ko je še govoril, je nenadoma zapazil na morju ladjo iz rdeče sandalovine. Jambor je bil iz ambre, zastava iz modrega atlasa. Na ladji ni bilo nikogar razen krmarja, ki je imel slonovo glavo, drugo telo pa je bilo tigrovo. Ko se je ladja približala princu in Mobareku, je zgrabil prevoznik s svojim rilcem drugega za drugim in ju postavil na ladjo. Nato ju je v trenutku prepeljal na drugi breg. Tu ju je zopet izkrcal s svojim rilcem, postavil na suho in takoj izginil s svojo ladjo.

»Sedaj lahko govoriva,« je dejal Mobarek. »Tu sva na otoku kralja duhov; temu otoku na svetu ni podobnega. Poglej naokoli, kralj; ali si moreš misliti lepše prebivališče? Res, to je prava podoba onega srečnega kraja, ki ga je bog določil o nim, ki vestno izvršujejo njegove zakone. Vidiš, kako so poljane okrašene z vsakovrstnimi cvetlicami in dišečimi zelišči. Občuduj to lepo drevje, kojega okusni sadovi vise do tal. Veseli se blagoglasnega petja, ki ga je polno iz grl tisočero ptičev.«

Seju se ni mogel nagledati kraja sote tega kraja in čim dalje sta hodila po otoku, tem več novih mikov je videl.

Končno sta prišla do neke palače iz čistih smaragdov.

»Ne greva dalje«, je dejal Mobarek, »zakaj duhovi bi naju pobili in ako hočeva, da ne pridejo na to stran k nama, morava napraviti gotovo magično pripravo«. S temi besedami je potegnil iz svoje torbe, ki jo je imel pod suknjo, štiri pasove rumenega tafta. Z enim je ovil svoj pas, drugega je pripel na svoj hrbet; ostala dva pa je dal kralju, ki ju je prav tako uporabil. Nato je Mobarek pogrnil na tla dva velika namizna prta, na njiju rob pa je položil nekaj draguljev z mošusem in ambro. Nato je sedel na enega izmed prtov. Seju pa na drugega. Sedaj je Mobarek dejal kralju: »Gospodar, sedaj bom rotill kralja duhov, ki stane v tej palači. Dal bog, da bi prišel k nama nerazsrjen! Priznam, da mi je zaradi sprejema malo tesno ob srcu. Ako mu najin prihod na njegov otok ni dobrodošel, ni povšeči, se nama bo prikazal v podobni grozne pošasti; ako pa tvoj namen odobrava, se nama bo pokazal v podobi prijaznega moža. Kakor hitro stopi pred naju, moraš vstati in ga pozdraviti, ali ne stopi s prta, sicer bi bilo po tebi. Nato mu reci:

»Neomejeni vladar duhov, oče moj, tvoj sluga, je zapal dihu smrtne angela; naj bi tvoje veličanstvo varovalo tudi mene, kakor je varovalo vedno mojega očeta«. Ako te nato kralj duhov vpraša, kakšno milost naj ti izkaže, reci: »Gospodar, ponižno te prosim za deveti kip.«

Ko je bil Mobarek kraljevega sina na ta način poučil, je pričel z zaklinjanjem. Kmalu jima je vzel vid dolgotrajni blisk, ki mu je sledil grom. Ves otok je pokrila tema; na-

stal je silen vihar. Zaslišal se je silen krik in zemlja se je tresla, kakor se bo tresla na dan sodbe, ko bo zatrobil angel k vstajenju. Seju je postal nekoliko nemiren in je mislil skoro, da je to grmenje slabo znamenje, ko mu je dejal Mobarek, ki je boljje vedel, kaj to pomeni: »Bodi brez skrbi, kralj moj, vse kaže dobro. In res se je v tem trenutku prikazal kralj duhov v podobi lepega moža, ki pa je imel na zunaj le nekaj strašnega. Kakor hitro ga je Seju zagledal, ga je ogovoril, kakor mu je bil rekel Mobarek. Kralj duhov je smehljaje se odvrnil: »Sin moj, tvoj oče mi je bil drag, in kolikorkrat je prišel, da mi izkaže svoje spoštovanje, sem mu podaril kip, ki ga je vzel s seboj. Enaka naklonjenost me vleče k tebi. Jaz sem nekaj dni pred njegovo smrtjo napotil tvojega očeta, da je napisal, kar si čital na kosu belega atlasa. Tudi sem mu obljubil, da te bom vzel v varstvo in ti daroval deveti kip, ki po lepoti prekaša vse druge. Prišel sem že izpolnjevati dano besedo, ko sem se ti v snu prikazal kot starček in povzročil, da si našel podzemeljsko sobo z vrči in kipi. Vem, čemu si prišel, in tvoja želja se bo izpolnila. Prej pa mi moraš priseči na vse, kar prisego napravi sveto, da se boš vrnil na ta otok in privedel s seboj deklico, ki je stara petnajst let, ki je popolnoma nedolžna in brez zla, lepa pa brez primere. Ti sam pa moraš imeti toliko moči nad seboj, ko jo boš peljal semkaj, da ti ni na misel ne bo prišlo, da bi ti bilo žal, da izročiš tako lepo bitje kralju duhov.«

Seju je prisegel, kakor mu je velel duh. »Toda«, je dejal nato, »ako bi bil tudi tako srečen, da bi našel mladenko, kakršno hočeš imeti, kako naj jo spoznam kot tako?«

»Gotovo bi se lahko zmotil,« je smehljaje se odvrnil duh. Dam ti ogledalce, ki bo boljši cenilec nego li tvoji dozdevki. Ako ugledaš izredno lepo deklico, staro petnajst let, poglej le v ogledalce, kjer se ti

bo pokazala slika deklice. Ako je nedolžna, bo ostalo steklo čisto in svetlo, ako pa se orosi, je to gotov znak, da deklica ni bila vedno dobra. Ne pozabi torej na prisego, drži jo kot mož časti, drugače bi te stalo življenje, četudi sem ti velik prijatelj.«



Seju je ponovno obljubil, da se bo točno držal dane besede. Nato mu je kralj duhov dal ogledalce.

Drugi dan sta se gosta lepo poslovila od kralja duhov in se vrnila k jezeru, kjer ju je čolnar s slonovo glavo zopet prepeljal. Nato sta poiskala svoje spremstvo in odpotovala v Kairo.

Kralj Seju se je nekaj dni odpočil pri Mobareku, nato mu je dejal: »V Bagdad morava potovati, da tam poiščeva deklico za kralja duhov.« »Ali ni tu v Kairu«, je dejal Mobarek, »lepih deklic dovolj?« »Prav imaš,« je odvrnil kralj, »toda kako naj jih najdeva?«

»To naj te ne skrbi, gospodar«, je dejal Mobarek. »Poznam kaj spretno staro gospo, ki ji bom naložil ta posel in ki ga bo gotovo dobro izvršila.« Res je starka predstavila kralju mnogo deklic s petnajstimi

leti. Kolikorkrat pa je kralj povprašal ogledalce, vedno se je orosilo.

Ko sta videla, da tu ne moreta dobiti zahtevane deklice, sta odšla v Bagdad, kjer sta najela sijajno palačo v enem izmed najlepših delov mesta in pričela veselo živeti.

V isti četrti mesta je živel imam, po imenu Bubekir Muesin. Bil je nečimeren, ponosen in zavisten mož, ki je bogataše sovražil le zato, ker je bil sam ubog. Čul je o Seju Alasnamu in o obilici, ki jo je imel, in ni bilo drugega treba, da se mu je vzbudila nenaklonjenost. Šel je celo tako daleč, da je nekega dne v mošeji po večerni molitvi ljudstvu dejal: »Bratje! Kakor sem slišal, stanuje sedaj v naši četrti tujec, ki vsak dan zapravi ogromne vsote. Morda je ta neznanec kak hudodelec, ki je v svoji domovini nakradel denar in sedaj tu dobro živi. Bodi mo oprezni, bratje; ako izve kalif, da tu živi tak človek, nas lahko zato kaznuje, ker mu ga nismo naznanili. Ljudstvo, ki se da hitro pregovoriti, je Bubekirju soglasno dejalo: »Vaša dolžnost je, da to naznanite državnemu svetu«. Vesel je šel imam domov in je jel sestavljati spomenico, ki jo je hotel drugi dan izročiti kalifu. Toda Mobarek, ki je bil ob molitvi tudi prisoten in je kot drugi čul imamov govor, je dal petsto cekinov v robec, napravil zavitek iz raznih svilenih blagov in šel k Bubekirju. Imam ga je osorno vprašal, kaj želi. »Pobožni mož,« je odvrnil Mobarek mehko in mu obenem stisnil denar in blago v roko, »tvoj sosed sem in tvoj sluga. Prihajam od kralja Seja, ki stanuje v tej četrti. Čul je govoriti o tvojih zaslugah in mi velel, naj ti povem, da bi se rad seznanil s teboj. Obenem pa te prosi, da sprejmeš ta skromni dar.«

Ves vesel je Bubekir odvrnil: »Bodi tako dober, gospod, in prosi v mojem imenu kralja oprostitev, sram me je, da ga še nisem obiskal.

Toda to bom popravil in mu takoj jutri izkazal svoje spoštovanje.«

Res je takoj drugi dan po jutrnji molitvi govoril ljudstvu: »Vedite, bratje moji, da ima vsak svoje sovražnike. Posebno zavidani so oni, ki so premožni. Tujec, ki sem vam včeraj govoril o njem, ni hudodelec, nego mlad knez s tisočnimi čednostmi. Varujmo se torej in ne pri našajmo o njem kalifu na uho kaj slabega.« Ko je Bubekir pri ljudstvu s temi besedami zopet zabrisal slabo mnenje o Seju, se je vrnil domov. Opravil se je v svojo najboljšo obleko in se napotil k mlademu kralju, ki ga je prav prijazno sprejel. Po raznih obojestranskih vljudnostih je Bubekir vprašal kralja, ako misli dolgo ostati v Bagdadu. »Toliko časa bom ostal tu,« je odvrnil kralj, »dokler ne najdem petnajstletne deklice, ki je v lepoti popolna, nedolžna in vseskozi dobra.« »Težko ti bo to, ali jaz vem za eno. Njen oče je bil prej vezir, pa je zapustil dvor in že dolgo živi v samotni hiši. Ako želiš, prosim zate pri njem za njeno roko.« »Počasi,« je odvrnil knez. »Ne bom se oženil z njo, dokler ne vem, da li mi prija. Glede lepote se pač lahko zanesem nate, toda kako mi dokažeš, da je čednostna?« »Kakšen dokaz želiš?« je vprašal Bubekir. »Videti jo moram iz oči v oči, je odvrnil Seju, »drugega ne zahtevam.« »Pojdi torej z menoj k njenemu očetu; prosil ga bom, da ti jo dovoli pogledati v njegovi navzočnosti.«

Bubekir je torej vedel kneza k vezirju, ki je takoj poslal po hčerko in ji velel odkriti obraz, kakor hitro je zvedel za ime in namen Sejev. Tako lepe deklice Seju še ni videl. Kakor hitro se mu je nudila prilika, je takoj uporabil ogledalce in glej, ostalo je čisto in svetlo. Ko je torej videl, da je našel, kar je iskal, je prosil vezirja za njeno roko. Takoj so poklicali kadija (sodnika), napravili so ženitno pogodbo, nakar je povabil Seju vezirja v svoje stano-

vanje, ga kraljevski pogostil in mu dal znatna darila. Nevesti je poslal po Mobareku mnogo draguljev. Nato so praznovali poroko z vsem sijajem. Ko so gostje odšli, je dejal Mobarek svojemu gospodu: »Pojdi va sedaj nemudoma v Kairo. Spomni se obljube, ki si jo dal kralju duhov.« — »Odpotovala bova,« je dejal kralj; »mož beseda moram biti; vendar pa ti odkrito povem, da le nerad ubogam kralja duhov. Deklico, ki sem jo pravkar poročil, bi rad posadil v Balsori na prestol.«

»Ne stori tega,« je dejal Mobarek. Zatri svoje želje in ostani kralju duhov mož beseda, naj te stane kar hoče.«

»Skrbi torej,« je dejal kralj, »da deklice ne vidim več, smili se mi.«

Vrnila sta se v Kairo in odtod na otok kralja duhov. Ko so prišli tja, je vprašala mlada žena, ki je bila vse potovanje v nosilnici in ki od poroke ni več videla svojega moža: »Kje smo? Ali je še daleč v kraljestvo mojega moža?« »Prišel je čas, ko te moram razočarati,« je dejal Mobarek. »Ta ženitev je bila le pretveza, da smo te mogli spraviti iz očetove hiše. Nisi določena za prestol nego za kralja duhov, ki je zahteval deklico, kakršna si ti.«

Ko je to čula, ie točila bridke solze, kar je Mobareku trgalo srce.

»Usmili se me,« mu je dejala. »Tujka sem in izdajstvo na meni boš moral zagovarjati pred bogom.«

Njene solze in tožbe so bile zaman. Predstavili so jo kralju duhov, ki jo je pazljivo ogledoval in dejal Seju: »Knez, zadovoljen sem s teboj. Deklica kakršno si mi privedel, mi je všeč in vesel sem, da si ostal mož beseda. Vrne se sedaj v svoje kraljestvo. Ko boš prišel domov v podzemeljsko sobo, kjer je onih osem kipov, boš tam našel deveti kip, ki sem ti ga obljubil.«

Seju se je kralju zahvalil in odpotoval z Mobarekom v Kairo, kjer se pa ni dolgo mudil. Hrepenenje, da bi dobil deveti kip, ga je gnalo

domov. Hudo mu je bilo, da je moral oddati ženo kralju duhov. »Ljubemu očetu sem jo iztrgal iz naročja in jo dal kralju duhov,« si je oponašal. »Tega pač ni zaslužila.«

V takih žalostnih mislih je prišel v Balsoro. Najprej je poročal svoji materi o potovanju. Vzhičena je bila od tega, da je dobil deveti kip.

»Pojdi, sin moj,« je dejala. »Oglejva si ta čudoviti kip, zakaj gotovo je že v podzemeljski sobi, kakor ti je obljubil kralj duhov.«

Odšla sta. Kako sta se začudila, ko sta namesto kipa iz dijamantov našla na devetem podstavku krasno deklico, ki jo je kralj takoj spoznal za svojo ženo, katero je bil odpeljal kralju duhov.

»Kralj moj,« je dejala deklica, »gotovo se čudiš, da me vidiš tu. Misliš si, da boš našel na tem podstavku večjo dragocenost, nego sem jaz, in se sedaj gotovo kesaš, da si se toliko trudil.«

»Nikakor!« je odvrnil kralj. »Nebom mi je priča, da sem že hotel kralju duhov dani besedi postati nezvest, da bi obdržal tebe. Naj bo kip še tako dragocen, ali ne more biti dragocenejši nego si mi ti? Ljubša si mi nego vsi zakladi sveta.«

Ko je še tako govoril, je pretresel podzemeljsko sobo silen grom. Sejovala mati se je hudo prestrašila, toda kralj duhov, ki se je v tem hipu prikazal, jo je pomiril. »Kraljica,« ji je dejal, »tvojega sina varujem in ga ljubim. Hotel sem videti, da li se more v tej mladosti obvladati. Sicer vem, da se ni čisto ravnal po dani besedi, zakaj razmišljal je, da bi mi deklice rajši ne dal. Toda poznam šibkost človeške narave in vesel sem, da se je premagal. Tu je deveti kip, ki sem mu ga obljubil. Kip je dragocenejši nego vsi drugi...«

Ob teh besedah je kralj duhov izginil. Še isti dan so praznovali pravo poroko. Seju je ženo takoj oklical za kraljico Balsore. Dolgo in srečno sta nato živela oba.